

EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az európai területi együttműködés (ETE) a kohéziós politika célja, amelynek lényege a határokon átnyúló problémák megoldása és a különböző területekben rejlő lehetőségek együttes kiaknázása. Az együttműködési fellépéseket az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) három fő összetevő – a határokon átnyúló együttműködés, a transznacionális együttműködés és a régiók közötti együttműködés – révén támogatja.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 178. cikke és a 2013. december 17-i 1299/2013/EU rendelet.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Az ETE 1990 óta a kohéziós politika része. A 2014–2020 közötti programozási időszakban az európai kohéziós politika történetében először született olyan különálló rendelet, amely az ERFA által támogatott európai területi együttműködési fellépéseket szabályozza. Ez a gyakorlat a 2021–2027-es időszakban is folytatódik.

Az európai területi együttműködés a kohéziós politika célja, amely nemzeti határokon átnyúló és közös megoldást igénylő problémákat hivatott rendezni, a különböző területekben rejlő lehetőségek együttes kiaknázása mellett.

A 2021–2027-es időszakot az interregionális együttműködés (Interreg) további fejlődése jellemzi, az interregionális együttműködést célzó Előcsatlakozási Támogatási Eszközön (IPA) és az [Interreg NEXT](#)-en keresztül történő, a partnerországokkal folytatott megerősített együttműködés, valamint az [EU legkülső régiói](#) és a velük szomszédos országok közötti együttműködésre vonatkozó ág integrálása révén.

EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉS A 2021–2027 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

2021-ben az EU új többéves programozási időszakba lépett. Az európai területi együttműködés 2021–2027-es időszakra vonatkozó szabályait az európai területi együttműködési célkitűzésre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló [rendelet](#) (Interreg-rendelet) állapította meg. Ebben az időszakban a területi együttműködés előmozdításának elsődleges célja az együttműködésen alapuló kormányzás javítása, valamint Európa biztonságának és védelmének biztosítása. A 2021–2027-es időszakban az európai területi együttműködés négy elemből (ágból) áll:

- A határokon átnyúló együttműködés (az Interreg A. ága) legalább két tagállam közvetlenül a határ mentén elhelyezkedő vagy azzal szomszédos 3. NUTS (a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája) szintű régiói közötti együttműködést támogatja. Célja a határ menti régiókban közösen meghatározott közös kihívások kezelése és a határ menti területekben rejlő, kihasználatlan növekedési lehetőségek kiaknázása, egyidejűleg erősítve az Unió átfogó harmonikus fejlődését célzó együttműködési folyamatot.
- A transznacionális együttműködés (az Interreg B. ága) lehetővé teszi az együttműködést nagyobb transznacionális területeken vagy tengeri medencék körül, és a magasabb fokú területi integráció elérése érdekében bevonja a tagállamok, de egyes programok esetében a nem uniós országok (például Izland és Liechtenstein), a bővítési partnerországok és a szomszédságpolitikában részt vevő partnerországok, valamint a tengerentúli országok és területek (TOT-ok) nemzeti, regionális és helyi programpartnereit is. A legkülső régiók által végrehajtott transznacionális együttműködés külön ágba tartozik. Az Interreg B. ága az innovációhoz, valamint a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó projektberuházások széles körét támogatja.
- Az interregionális együttműködés (az Interreg C. ága) páneurópai szinten működik, valamennyi uniós tagállamra és partnerországra kiterjedően. Hálózatokat épít ki a bevált gyakorlatok fejlesztése, valamint a sikeres régiók tapasztalatainak cseréje és átadása érdekében. Eszközként szolgál a kohézió erősítésére, valamint a jelenlegi és jövőbeli kihívások leküzdésére.
- A legkülső régiókban folytatott együttműködés (az Interreg D. ága) célja, hogy a legkülső régiók a leghatékonyabban és a legegyszerűbben működhessenek együtt a szomszédos országokkal és területekkel. E célból az Interreg-rendelet lehetőséget kínál arra, hogy a külső alapokat és az ERFA-t ugyanazon szabályrendszer szerint kezeljék. Következésképpen a D. ág keretében pályázati felhívásokat lehet közzétenni az ERFA-n és a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközön keresztül történő kombinált támogatásra. Ez utóbbi a fenntartható fejlődéssel, az éghajlatváltozással, a demokráciával, a kormányzással, az emberi jogokkal, valamint a békével és a biztonsággal kapcsolatos, az Unióval szomszédos országokkal kialakított nemzetközi partnerségek fő uniós eszköze.

A rendelet olyan, az EU-n kívüli együttműködést is létrehoz, amely előmozdítja a fenntartható fejlődést és a jószomszédi kapcsolatokat az uniós tagállamok és a bővítési országok és szomszédságpolitikai partnerországok, valamint az EU legkülső régiói és azok szomszédai között. Az EU külső együttműködési programjai az EU-ra és a szomszédos országokra terjednek ki, és három uniós szakpolitika, a kohéziós, a bővítési és a szomszédságpolitika célkitűzéseire járulnak hozzá. A rendelet kiterjed továbbá a Nyugat-Balkánnal és Törökországgal az IPA-n keresztül folytatott együttműködésre, meghatározza a jövőbeli uniós tagságra való felkészülést, és támogatja a csatlakozási folyamatot. Az Ukrajna elleni orosz inváziót követően és az uniós korlátozó intézkedésekkel összhangban a Bizottság felfüggesztette az Oroszországgal és Belarusszal az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz

határokon átnyúló együttműködési programjai keretében folytatott együttműködést, valamint e két országnak a 2021–2027-es Interreg NEXT programokban való részvételét.

A 2021–2027-es programozási időszakban mintegy 8 milliárd eurót különítenek el az európai területi együttműködés számára (2018-as árakon, tehát a valuta 2018-as értékében kifejezve). Ezek a források az alábbiak szerint oszlanak meg:

1. 72,2% (azaz összesen 5 812 790 000 EUR) a szárazföldi és tengeri határokon átnyúló együttműködés számára;
2. 18,2% (azaz összesen 1 466 000 000 EUR) a transznacionális együttműködés számára;
3. 6,1% (azaz összesen 490 000 000 EUR) az interregionális együttműködés számára;
4. 3,5% (azaz összesen 281 210 000 EUR) a legkülső régiók együttműködése számára.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Mivel az Interreg-rendelet a rendes jogalkotási eljárás alá tartozik, az Európai Parlament a Tanáccsal egyenrangú félként tudott dönteni annak tartalmáról. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó kohéziós politikáról folytatott tárgyalások során az Európai Parlament az európai területi együttműködési programok költségvetésének növelését, valamint a szabályok és eljárások egyszerűsítését szorgalmazta. Az Európai Parlament tevékenyen előmozdította a kisebb és az emberek közötti projektek erőteljesebb támogatását, valamint az éghajlati és szociális kérdések fokozott figyelembevételét. Különös figyelmet fordított a legkülső régiók sajátos kihívásaira is.

2018-ban a Bizottság rendeletjavaslatot terjesztett elő a határokon átnyúló összefüggésben felmerülő jogi és adminisztratív akadályok kezelését célzó, határokon átnyúló európai mechanizmusról. A szomszédos uniós országok közötti szárazföldi határokra vonatkozóan javaslatot tett egy olyan önkéntes mechanizmusra, amely szükség esetén lehetővé teszi a szomszédos tagállamok jogszabályainak alkalmazását, és ezzel megkönnyíti a közös projektek indítását. A javaslatot tanácsi szinten felfüggesztették, mivel a tagállamok aggodalmukat fejezték ki a javaslat önkéntes jellegével, az adminisztratív terhekkkel, a meglévő mechanizmusok elismerésével és az alkotmányjogi következményekkel kapcsolatban. 2023. szeptember 14-i [állásfoglalásában](#) a Parlament felszólította a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a javaslatot, hogy olyan megállapodásra tudjanak jutni, amely mindkét társjogalkotónak megfelelő. Tekintettel az Unión belüli munkavállalói mobilitás közelmúltbeli tendenciáira, valamint a demográfiai, társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások kezelésének szükségességére, a Parlament úgy véli, hogy az Uniónak fokoznia kell a határokon átnyúló akadályok kezelésére irányuló erőfeszítéseit. Az állásfoglalás a jogi és adminisztratív akadályok, a párhuzamosságok és a szükségtelen adminisztratív terhek hatékony felszámolása érdekében egyszerűsített koordinációs keretet szorgalmaz, melybe határokon átnyúló koordinációs pontok is beletartoznak.

A témával kapcsolatos további információkért látogasson el a [Regionális Fejlesztési Bizottság](#) honlapjára.

Kelly Schwarz
10/2023

